

Múltidézés: a 101 éves székely asszony

Portrériport Marcsa néniel

„mert én szívből, s lélekből magyar vagyok.”

János Margit a mai Románia területéhez tartozó Csíkszentmiklóson született 1919-ben, magyar állampolgárként. 1920-ban a trianoni békeszerződés aláírásával a települést elcsatolták Magyarországtól, ezzel elveszítve magyar állampolgárságát. Később, az 1940-es második bécsi döntéssel visszakapta, majd az 1947-es párizsi békeszerződéssel ismét román állampolgárrá vált.

Túlélte a világháborút, átvészelte a Ceaușescu rezsimet, és 101 év alatt háromszor kapta meg a magyar állampolgárságot, legutóbb 2019-ben. Nehéz életútja ellenére megőrizte jókedélyét és hitét.

„Geréd Margit vagyok, Csíkszentmiklóson születtem; 80 éve Csíkborzsovába jöttem férjhez. 57 éve, hogy özvegyasszony vagyok, agyvérzésbe a jószágos szép férjem meghalt, mind aprók voltak a gyermekeim.”- kezdi Margit néni a történetét.

Arra a kérdésre, hogy hogyan telt az elmúlt 100 év, így emlékszik vissza:

„Le van számítva a bánat, úgy érzem, mintha mind jó lett volna. Köszönöm az Istennek, hogy megtartott. Amikor egyik napról a másikra meghalt az uram, akkor mondom: Istenem mindenüket elvitték a kollektívbe, most mit tudok én csinálni ennyi gyermekkel! S kaptam egy idegsokkot, még ma is kísért. Édesanyámat, anyósomat is én temettem el, s még három gyermekemet, s én még itt maradtam.”

1962-ben a kollektivizálás idején, amikor a román állam szovjet mintára akart egységes termelősövetkezeteket létrehozni, Margit néniék gazdaságát sem kímélték, mindenüket elvitték. A férje, Geréd Vendel, aki arra tért haza, hogy a kapun hordják ki nehezen megkeresett vagyonukat, ezt látva agyvérzést kapott és meghalt, ezzel magára hagyva az asszonyt 7 gyermekkel.

„Nagy szomorúságom volt, el lehet képzelni mikor itt maradtam a semmiben a hét gyermekkel, de felneveltem őket. A falubeliek nem segítettek, mert nem volt miből. Mindenki szegényen maradt, de olyan szegényen senki, mint amilyenben én, mert az uramat kísértük a temetőbe. A szekeret, a hámot, a lovat mindent elvittek, ezért kapott agyvérzést.”

Miután egyedül maradt sem roppant össze, áldozatos munkával nevelte tovább gyermekeit és dolgozott. Fontos volt számára a gyerekek taníttatása, hiszen ő maga is olvasott asszony, aki jól beszél románul, oroszul és németül is.

„Én úgy szerettem volna, hogy tudjanak. Olyan kicsik voltak, amikor iskolába kezdtek menni, akkor már tudtak románul, s tanítottam őket- az USA-ra, meg Kant-ra. S amikor jött a román tanfelügyelő, már nyújtották az ujjukat, mert tudták a választ. S akkor ezért meg is szólta az igazgatónő.

Azt mondja, Marcsa, engedje, hogy én tanítsam meg a gyerekeit, ne maga, mert összetöröm magát!- így mutatta a kezeivel.”

A faluban úgy tartják, hogy vígkedélyű asszony maradt a sok nehézség ellenére, aki a mai napig szeret énekelni és szavalni.

„Ez a hosszú élet titka, meg a fajtámban van. Egyik unokabátyám tavalyelőtt halt meg 104 évesen, a nővére, Annus néni pedig azelőtt a százat töltötte be egyik nap, s a másik nap halt meg.” –árulja el.

A mélyen hívő asszonynak hite is sokszor erőt adott a nehéz időkben.

„Imádkozok mindig és mindenkiért, nem csak magamért. Azt mondta nekem egyszer egy fiatalember: Marcsa néni maga annyit imádkozott, nem hiszem, hogy az Isten nem bocsát meg, akkor mi lesz énvelem?

Azt mondtam erre: Tudod-e mit Péter, imádkozzál, mert az Isten minden megtérő bűnösnek megbocsát.”

Margit, vagy ahogyan mindenki szólítja őt, Marcsa néni a 101 év alatt háromszor lett magyar állampolgár. 2019-ben 100. születésnapja alkalmából harmadjára kapta meg az állampolgárságot.

Fontos Marcsa néninek, hogy egyszer majd magyarként haljon meg?

„Fontos, mert én szívből, s lélekből magyar vagyok. De szeretem én a románokat, a németeket, s még a cigányokat is emberként tisztetem.

Ilyen asszony voltam mindig is, mert kereskedő volt az apám, s ha a kereskedőnek nincsen jó szája, marad az áruja. Igaz-e? „

101 évesen is egyedül él, és amit csak lehet, maga intéz: főz, takarít, kertészkedik, de gyerekei is gyakran besegítenek neki a ház körüli teendőibe.

„Az idevaló fiam este-reggel jön, visz a kutyáknak enni, ad a tyúkoknak is, fát hoz be. A lányom is jön ide gyakran, de ő Csíkszeredában lakik”

Az idős asszony családjából csak fia él ugyanazon a településen, Csíkborszovában, másik három gyereke távolabb lakik, Csíkszeredán, Székelykeresztúron és Budapesten.

„Az iskola mind elvitte őket, mert úgy kínlódtam, hogy mindnek legyen valami hivatása.”- magyarázza.

Azonban ha csak lehet, összegyűlik a szűk család, és ilyenkor hatvanan is vannak, ugyanis hét gyermeke született, tizenöt unokája és tizenhat dédunokája van. - „**Mind az én fámról hullottak le ezek a gyümölcsök.**”- mondja Marcsa néni.

Marcsa néni két dédunokáival, Johannával és Renátával

Így mesél róla dédunokája, Renáta:

„Egy csoda! Én, mint dédunokája büszke vagyok arra, hogy ismerhetem és része lehetek a nagy családjának. Ha nem lenne, ha nem élne, talán a rokonokkal ennyire sem tartanánk a kapcsolatot ebben a rohanó világban. Az elmúlt években is varrt, ágyneműt, paplant, párnát és huzatot rájuk. A kedvenc párnám, amin gyerekkorom óta alszom, tőle kaptam ajándékba.

Sajnos csak ritkán találkozunk, de mindig megismer, mindenkiről tudja, hogy ki, és éppen mit csinál, tanul vagy már dolgozik. Elmondja, hogy imádkozik értünk, a képeinek a szobája falán ott sorakoznak.

Van egy kis veteményes kertje, amit a mai napig ő gondoz. Az ott termelt rózsából lekvárt szokott főzni és mindig félreteszi, hogy jusson mindenkinek belőle egy kis kóstoló.

A helyi plébános minden héten elmegy mamához, és együtt imádkoznak. A plébános mindig mondja, hogy új imádságokat tanul tőle, amit videóra is szokott venni. Folyamatosan küldi a videókat és a közös szelfiket. A faluban mindenki imádja a dédit.

Egyszóval példa, hogy úgy lehet 101 évet leélni, hogy nem roppansz bele semmibe szellemileg, helyen marad az eszed és senki, de tényleg senki nem tud rólad mondani mást, csak jót.”

Bihari Bernadett Luca

2020. Magyarország

Segítségemre volt: O. Renáta, és a marosvásárhelyi rádió hangfelvétele